

УДК 76.071.1:655.26(477)

КНИЖКОВА ГРАФІКА ЛЮДМИЛИ КОРЖ-РАДЬКО. ХУДОЖНЯ ФОРМА І МИСТЕЦЬКИЙ КОНТЕКСТ.

РАДЬКО Катерина

Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна
k.radko@kubg.edu.ua

У загальних рисах розглянуто і висвітлено у хронологічному порядку твори книжкової графіки Людмили Корж-Радько, заслуженого художника України, доцента, декана факультету образотворчого мистецтва Закарпатської академії мистецтв. Увагу акцентовано на стилістичній особливості творчої манери ілюстратора, що має унікальний досвід практики монументального та станкового живопису, творчих пошуків у вільній та друкованій графіці, які сформували цілу систему зображальних умовностей, базованих на українській ментальності та універсальній мові мистецтва.

Ключові слова: українське мистецтво, книжкова графіка, ілюстрація, образ, творчість.

ВСТУП

Книга, як «матеріальне втілення слова» [1, с. 201] і як цілісний художній твір відбувається у взаємодії тексту і зображення. Індивідуальність художника-ілюстратора завжди сприймається у літературному контексті, хоча його мистецьке бачення є самостійним і оригінальним, впливає на процес сприйняття написаного, формує просторовий і смисловий ряд видання, створює візуальний простір книги [1, с. 203].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дослідники творчості Людмили Корж-Радько традиційно акцентують свою увагу на її живописі та станковій графіці [2], проте існує цілком автономний пласт художньої діяльності, якому Людмила приділяє значну частину свого часу залишаючись оригінальним автором, вірним своєму стилю і манері. Мова йде про її творчість як ілюстратора, створення візуального ряду до видань як дитячої, так і літератури для дорослих. Чисельність книг, оформлених її роботами, переконливо доводить затребуваність Корж-Радько і як художника книги, потребує систематизації і опису, заради повноти висвітлення творчого доробку майстра сучасного українського мистецтва.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Людмила Андріївна Корж-Радько випускниця факультету художнього скла Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва. Після закінчення інституту у 1980 році і до 2002 року, вона працює художником-монументалістом у «Художньому фонді» Національної спілки художників України на Закарпатті в м. Ужгород. За цей період Л.Корж-Радько було створено ряд вітражів, сграфіто, розписів як у закарпатській області, так і за її

межами. 1982 року Людмила починає співпрацю з ужгородським видавництвом «Карпати» і відкриває для себе світ книги, який захоплює її надовго. Першими замовленнями були художнє оформлення книг «За тебе в тривозі» Антона Копинця (1982), та «Колочава» Івана Долгоша (1983). У 1989 році Людмила створює для цього видавництва оформлення повісті Михайла Лялька «Так веліло серце». Ілюстрації до цих видань були чорно-білими, створені у техніці туш, перо. Цього ж року Людмила починає співпрацю з київським видавництвом «Дніпро», яке за часів СРСР входило до п'ятірки найбільших видавництв світу, експортувало книги до 110 країн, чим сприяло становленню української школи художнього перекладу. Л.А.Корж-Радько замовляють оформлення української народної казки «Шовкова держава», що виходить французькою мовою – «Le Pays de Soie» (1989), ілюстрація до якої представлена на рис. 1.

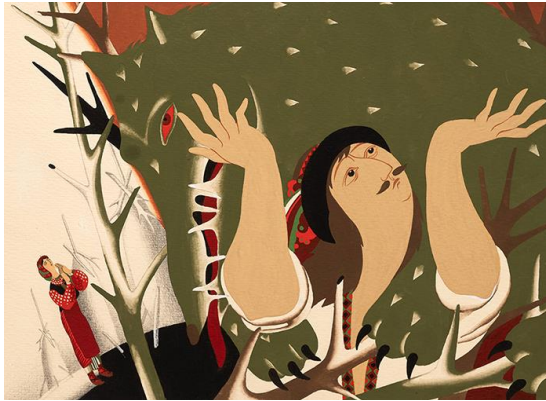

Рис. 1. Корж-Радько Л. А. ілюстрація до української народної казки «Шовкова держава» гуаш, 22 x 30 см, 1989 р.

Після успіху цієї книги, видавництво замовляє художниці оформити велику збірку українських народних казок «Золота вежа», що мала би вийти англійською мовою (The Golden Tower), проте робота, на жаль, зупинилася на етапі видання, а чисельні ілюстрації розгортів та заставок, зроблених у мішаній техніці (гуаш, графітний олівець) не збереглися.

1993 року в ужгородському видавництві «Патент» виходить збірка українських соціально-побутових казок «Трапила коса на камінь» ілюстрації до якої виконано також у техніці гуаші. У 1996 році на замовлення цього ж видавництва, художник створює понад сто кольорових ілюстрацій, виконаних у мішаній техніці (акварель, кольорові олівці), до пригодницької казки Фелікса Кривіна «Приключення простачка, или путешествия по дорогам истории в поисках любви». Книга вже була повністю готовою до друку, проте, на превеликий жаль, виданою не була.

1996 року з маленької книжки-складанки «Троку-Фроку-Брик», що вийшла в ужгородському видавництві «Закарпаття», Людмила починає довготрива-

лу творчу співпрацю з дитячою письменницею Галиною Малик. 1997 року у «Закарпатті» виходить пригодницька історія Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі» з ілюстраціями у техніці туш, акварель Людмили Корж-Радько.

У 2001-му році Л.А.Корж-Радько активно працює з ужгородським видавництвом «Мистецька лінія». Виходять друком одразу три видання: «Вечірня казка» Ольги Тимофеевої, «Казка про рідну мову» Зіновія Квіта, поетична збірка «На руїнах храму» Христини Керити, а для збірки народних казок та легенд Закарпаття «На вербі дзвінчик» Людмила створює низку ілюстрацій, заставок і кінцівок, відтворюючи етнографічні замальовки взірців закарпатських вишивок, що їх зробив Федір Манайло. 2005 року художник знову співпрацює з Галиною Малик, оформлює «Сміятись заборонено!», що вийшла у київському видавництві «Зелений пес» та «Пригоди в зачарованому місті» тернопільського видавництва «Підручники і посібники».

Помітним явищем сучасного мистецтва книжкової графіки стала акварельна інтерпретація «Декамерона» Бокаччо, літературну адаптацію якого зробив Василь Шкляр [3] і яку було видано видавництвом «Дніпро» у 2006 році. Ілюстрацію до цього видання представлено на рис.2.

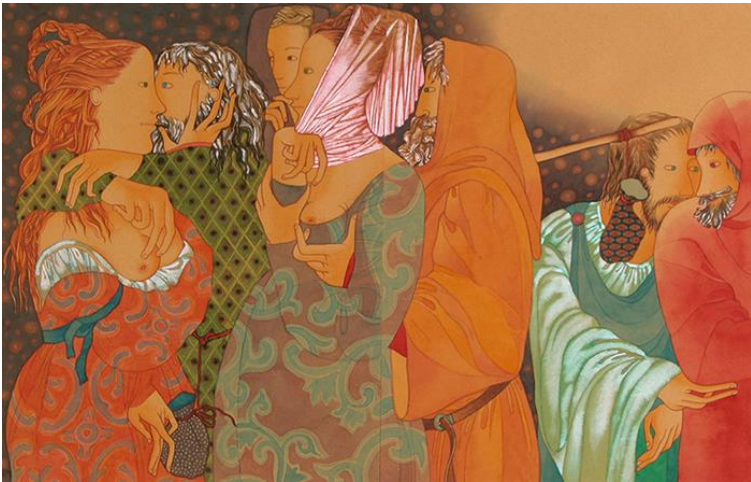

Рис. 2. Корж-Радько Л. А. ілюстрація до «Декамерона»
гуаш, 31 x 48 см, 2006 р.

У 2011 році для київського видавництва «Грані-Т» та Галини Малик Людмила оформлює «Вуйко Йой і Страшна велика Кука», а вже у 2012-му у львівському «Видавництві Старого Лева» видається «Бабусина книжка.» тієї ж письменниці. Остання надрукована ілюстраційна серія Людмили – оформлення поетичної збірки Мілана Бобака «Pozvání do podzimu» («Запрошення до осені»), що її було видано словацьким видавництвом L.Cuper у місті Пряшеві 2016 року.

ВИСНОВКИ

Блискуча фахова освіта, величезний практичний досвід Людмили Корж-Радько як майстра монументального і станкового живопису, досконале володіння графічними техніками, самобутнє творче мислення і постійний пошук художньої виразності [4], втілені у книжковій графіці, зробили її авторську манеру впізнаваною, а видання з її ілюстраціями комерційно успішними. Водночас варто розглядати ілюстрації Людмили як самостійні твори сучасного українського графічного мистецтва, що експонуються на чисельних персональних та тематичних виставках, стають основою концептуально складних проєктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Здор О. Книга як цілісна система текстового і візуального в історично-му та сучасному контексті. *Вісник Закарпатської академії мистецтв*. Ужгород. 2020. Вип.14. С. 200-211.
2. Гаврош О. Творчий портрет з нагоди. *Вісник Закарпатської академії мистецтв*. Ужгород. 2017. Вип. 8. С. 17-18.
3. Авраменко О. Феміна без фемінізму, або Сокровенна тема творчості Людмили Корж-Радько. *Сучасне мистецтво*. 2020. №16. С. 9-20.
4. Загаєцька О. Сплав емоцій і барв Людмили Корж-Радько. *Образотворче мистецтво*. 2007. №1. С. 88-89.

RADKO K.

BOOK GRAPHICS BY LYUDMYLA KORZH-RADKO. ART FORM AND ART CONTEXT.

The article examines and highlights in general terms and chronological order the works of book graphics by Lyudmyla Korzh-Radko, the Honored Artist of Ukraine, Associate Professor, Dean of the Faculty of Fine Arts of the Trans-Carpathian Academy of Arts. It focuses on defining the stylistic features of the illustrator's creative style, who has unique experience in the practice of easel and monumental painting, creative search in easel graphics that resulted in a whole system of pictorial symbols based on the Ukrainian mentality and universality of art language.

Key words: *Ukrainian art, book graphics, illustration, image, creativity.*